

Sprookjes in woord en beeld. Een historisch en modern overzicht.

1 januari 1997

Auteur: Kees Combat

Volume: 07

Nummer: 1

Pagina's: 3-9

Documenten

- [tsjip_jrg07_012.pdf](#)

sprookjes in woord en beeld een historisch en modern overzicht wat hebben grootmoeders die met hun kleinkinderen op schoot sprookjes voorlezen bij het haardvuur vertellers op de oosters kermis of in de harem en de sprookjesfilms van walt disney met elkaar gemeen alles want sprookjes hebben nimmer aan populariteit ingeboet in deze bijdrage een der zwaard de genezing van een lepralijder opnemen als een beslis overzicht van sprookjes in woord en beeld send element in een verder met een zekere logica vertelde geschiedenis met een historische kern de sage houdt de kees combat heel oude genres zijn het die verhalen ons taalgebruik geeft dat duidelijk aan gewone man de grootheid voor van van lucht en aarde water en vuur van kun je een legende in het leven helden die ooit geleefd hebben de goden en helden van bestaande en roepen is tina turner al tijdens haar legende de innerlijke grootheid van alleen in de fantasie bestaande wezens leven een legende en daarmee meer mensen die ontzaglijk deugden kabouters en reuzen elfen en gnommen dan de werkelijkheid waarmee haar mythen sagen legenden sprookjes figuur en haar stem samenvallen maar uit eigen herinnering wie iets met de klassieken van doen wel duidelijk bestaand noemen we maar sneeuwwitje hans en grietje kreeg op school had op den duur een een weergave van de werkelijkheid die roodkapje en klein duimpje hebben beleving van de mythe de geschiede buiten proporties blijkt te geraken een echt nooit bestaan ze komen voort uit nistles inspireerde een enkele docent mythe om het sprookje hangt de de fantasie van grootmoeders en groot wel tot het vertellen van de sage van de lucht van de totale fantasie je vertelt vaders die ze fantaseerden voor hun vliegende hollander een enkele sprookjes daar komt geen werke kleinkinderen bij het winterse haard godsdienstleraar beperkte zich niet tot lijkheid aan te pas of beter gezegd vuur van vertellers op de oosterse de uitleg van geloofs en zedenleer geen historische werkelijkheid want kermis of in de harem die de mensen maar wist de levens van heilige die het is nu juist het sprookje waarin amuseerden met hun verbeelding naren gods op te roepen in legenden kinderen iets van hun eigen werke hoe herinneren wij ons de sprookjes maar lang voor dat alles genoot het lijkheid herkennen die in onze jeugd

verteld zijn via kind van de verhalen van hans en kinderen kunnen zich in geen enkel welke personen via televisie hoe grietje roodkapje klein duimpje verhalend genre zo inleven als in het was dat oude uitgaven waren het sneeuwwitje en de zeven dwergen en sprookje tussen er was eens en ze waarover mijn moeder beschikte doornroosje over deze sprookjes heeft leefden nog lang en gelukkig ontwikkelde sprookjes van grimm met tekeningen geen leerling twijfels in de derde klas kelt zich een verhaal dat het dode ding van rie cramer van goor zonen van de middelbare school begon het tot leven kan brengen h j hofland 1900 voor mij verbonden met de nadenken over het onderscheid tussen heeft niet zo lang geleden in een watersnood van februari 1953 de grijze die vier zo verwante genres en een prachtig stukje in nrc handelsblad dagen vol rampberichten over kwame gids in genreland was literaire geschreven over de kunst van het stervenden over gevaren voor mensen kunst van meester leraar lodewick sprookjes vertellen kijk maar om je die het dak op vluchtten in een poging ik hoef dat boek niet te raadplegen om heen schreef hij zie dat stuk speel te ontkomen en toen toch nog door het uit ervaring te weten dat er aan die vier goed die schoen dat dekentje en je wrede water werden meegesleurd genres op het stuk van waarheid en hebt een verhaal en dat hoeft niet terwijl de ouderen zich aan deze werkelijkheid een luchtje zit maar elk even logisch te zijn als een sage of een rampspoed overgaven vluchtte ik in de van de vier heeft zijn eigen luchtje legende die het wonder een bijzon tekeningen van rie cramer en 7 tsjlp letteren oplevert maar bij de slechte mens mijn veronderstelling is dat wanneer alleen maar roet tweede kenmerk is we dezelfde kenmerken zouden het naieve optimisme in veel sprookjes zoeken in moderne sprookjes zoals vandaar het happy end en dat terwijl bijvoorbeeld de eekhoorn verhalen van in de kunst van oudsher eerder het toon tellegen of de kindergeschiede tegendeel domineert vanaf de griekse van paul bichsel we wel eens het tragedies tot de moderne roman tegendeel zouden kunnen vinden van poezie zonder een onderliggend pro wat we zoeken want natuurlijk zijn bleem bestaat niet in onze huidige tellegen en bichsel auteurs van onze dichtkunst beeldende kunst film en tijd en die kunnen ons geen sprook theater stellen de kwalen van een jes meer vertellen daarvoor associeert verstoorde samenleving doorgaans ter tellegen te geducht en maakt hij van discussie zijn dierenverhalen een labyrint van hier ligt ook een ander contrast tussen gebeurtenissen daarvoor snijdt de meeste kunst en het sprookje als bichsel te zeer op het bot en laat hij te derde kenmerk daarvoor noem ik de weinig en ze leefden nog lang en eenvoudige compositie vanaf er was gelukkig over door voorbeelden van eens ontwikkelt zich een verhaal echte sprookjes te vergelijken met lineair zonder teruggrepen in het moderne sprookjes kunnen we verhaal zoals we wel kennen uit de leerlingen veel inzicht laten verwerven roman of short story typerend is in de eigenheid van literaire genres voorts dat het sprookje speelt in een tijdloze wereld die niet strikt aan een amor en psyche een vroeg bepaalde streek of plaats is gebonden klassiek sprookje er was eens in een ver land een de meeste fantasieverhalen uit de koning die had een dochter en over klassieke oudheid zijn mythen en we die dochter wordt verteld dat ze mooi is noemen ze zo omdat daar de goden bij luisterde naar de stem van de moeder of voorzien van een bochel maar niet betrokken waren het was wacht-

en op die twee oude boeken gaven een die twee oude boeken gaven een dat ze frustraties heeft opgelopen in de tweede eeuw na christus toen de in winter lang grote troost en legden winter lang grote troost en legden de haar jeugd en daarom is voorbestemd afrika geboren lucius apuleius zijn basis voor een levenlang literatuur kleptomane of moordenaress te worden metamorphoses schreef bekend onder aangenaam die sprookjes van kortom aan de tekening van de perso de benaming de gouden ezel in con grimm schrikbarend lieten ze je nages ligt geen psychologische analyse trast met de klassieke verhalen totdan koud op een bepaalde leeftijd niet ten grondslag maar je kunt natuurlijk toe is hier sprake van een roman op een andere wel achteraf wel degelijk een psychoanaly waarin de hoofdfiguren nagenoeg tische verklaring geven freud vond dat uitsluitend mensen zijn in het oudere voornaamste kenmerken van bar interessant om te doen de thema satiricon van petronius dat onder het sprookje tiek is doorgaans helder het goede meer fellini inspireerde tot zijn film we kennen zeker als docenten in de wordt beloond het kwade gestraft en is dat ook zo maar dat geschrift wordt talen de kenmerken die de wetenschap in de verhaalmotieven die daarvoor juist beschouwd als de eerste realisti het sprookje toedicht ik zet ze nog worden aangewend is de herhaling of sche roman in het latijn met de zelf even bij elkaar daar is allereerst de cumulatieve in drievoud haast vanzelf kant van de samenleving als onder ongebreidelde fantasie werkelijkheid sprekend drie molenaarszonen drie werp apuleius roman zit daarentegen en onwerkelijkheid lopen door elkaar koningsdochters drie kandidaten voor vol fantasieen verpakt in een raam voorbeelden de ezel die geld schijnt de prinses drie toverspreuken etc vertelling in elf boeken de knuppel uit de zak die de arme de cursiefgedrukte begrippen in dit de hoofdfiguur lucius met wie de drommel beschermt en de slechterik artikel bieden een stramien om met schrijver zich voor een deel identifi neemt of de geldstroom bij vrouw leerlingen op zoek te gaan naar deze ceert wil zich in het land van de tover holle die bij de goede mens echt goud kenmerken in concrete volkssprookjes kunst thessalie laten veranderen in het sprookje n 7 1 w kennen zeke al een vogel maar hij gebruikt de ver literatuur en er is dan ook mede om met onder meer de sprookjes keerde zelf en wordt een ezel dieven de aansprekende thematiek alle reden chaperon rouge petit poucet nemen hem als ezel op sleeptouw om het te plaatsen op de lijst van wer le chat botte en ta belle au bois en dan is hij de balkende toeschouwer ken uit de wereldliteratuur die in het dormant in totaal acht sprookjes bij een reeks wonderlijke avonturen kader van ckvi gelezen gaan worden in proza drie in poezievorm veelal van erotische aard voor hij ten we weten dat couperus er een fraaie nagenoeg in dezelfde tijd namelijk slotte door bemiddeling van de egypt bewerking van gaf maar niet hij in 1704 verschijnt de franse vertaling tische godin isis zijn mensengestalte alleen ook boccaccio in zijn decame door galland van de duizend en een terugkrijgt rone moliere en la fontaine deden nacht waardoor die verzameling een van de verhalen die in deze raam dat schilders als canova pradiert oosterse sprookjes in onze contreien vertelling voorkomen is het sprookje prud hon en gerard beeldden het bekend werd een verzameling die van amor en psyche dat wordt ons verheven paar uit en de componist aanzienlijk kleiner is dan de collectie en ezel lucius verteld door een lully liet zich tot een werk inspireren die wij

thans dankzij mardrus kennen oude vrouw en zij begint in de trant en ten derde is daar dan weer een paar van het sprookje in zekere stad kort overzicht jaar later de verzameling kinder und woonden eens een koning en een volgens de moderne encyclopedie van de hausmarchen van de gebroeders koningin drie mooie dochters hadden wereldliteratuur is het volkssprookje grimm ze verscheen in 1812 zij de bekoorlijkheid van de beide vermoedelijk van oosterse oorsprong meest beroemd en daarom ook oudsten was weliswaar groot maar en dan geeft dit feitenboek duizend en meest geschilderd en getekend zijn toch zodanig dat het de mensentong een nacht als voorbeeld elders in dit de sprookjes die zowel bij perrault als nog mogelijk was haar te prijzen de nummer valt te lezen hoezeer de bij grimm voorkomen perrault was jongste was evenwel zo mooi dat het arabische sprookjesverzameling een de oudste sprookjesverteller en van onmogelijk was door middel van onze kwestie is geweest van telkens nieuwe hem waren de ge-laarsde kat asse armoedige taal ook maar bij benade elementen zodat de titel als zodanig poester roodkapje klein duimpje ring aan te geven hoe mooi niet al aan de eerste collectie uit de en doornroosje door de gebroeders en die jongste wordt de bruid van een achtste eeuw gegeven kan worden grimm van perrault overgeno-men onbekende man die alleen in de maar pas na de diverse vertalingen maar origineel was bij hen bijvoor duisternis bij haar komt en niet gezien tussen de acht-tiende en de twintigste beeld hans en grietje wil worden psyche laat zich het is eeuw aan de ons bekende collectie van de kinder und hausmarchen werd in een bekend gegeven in de sprookjes mardrus sprookjes als zodanig en meer dan zeventig talen vertaald en geworden door haar jaloerse zusters sprookjeselemen-ten dat zijn twee bijna altijd door plaatselijke kunste verleiden om wanneer haar bruide verschillende dingen zowel in de naars geillustreerd je kunt je voor gom in slaap is gevallen een lamp aan arabische vroegere literatuur als in het stellen wat voor een fantastische te steken zo ontdekt zij dat haar angelsaksische en ger-maanse epos hoeveelheid energie en esthetiek bruidegom de god amor zelf is ko-men sprookjes elementen voor al daarin is geïnvesteerd wakker geworden ontdekt deze de wordt het epos voornamelijk door de ware toedracht en verdwijnt naar hoger mythe gedragen in amor en psyche sprookje en illustratie bij andersen sfer-en maar de liefde tussen beiden is hebben we al gezien hoe mythe en het is vooral de periode van de te sterk en als de godenman niet bij de sprookje dikwijls aan elkaar raken en romantiek waarin het sprookje als mensenvrouw kan blijven moet het zo is dat ook met het sprookjeselement volksvertelsel opbloeit maar omge-keerd zo komt psyche door in de verschillen epen daarbij hoorden al gauw ook plaatjes een deus ex machina in hoger sferen wat het volkssprookje betreft duurt het met name in engeland zijn er schitte terecht waar zij de onsterfelijkheid en tot het einde van de zeventiende eeuw rende uitgaven gekomen ook toen de eeuwige jeugd krijgt en op deze voor dit als zodanig in de belangstel later het kunstsprook-je ontstond en wijze voor altijd met amor verenigd ling komt en dan zijn er verzame bijvoorbeeld lewis carroll wiskunde wordt lingen sprookjes die voor een brede docent in oxford uit genegenheid voor door de eeuwen heen is dit sprookje verspreiding hebben gezorgd het tienjarige dochtertje van een om zijn literaire kwaliteiten gezien als allereerst is dat in 1697 de contes de vriend alice liddell in

1862 Alice's een hoogtepunt om zijn literaire in de latijnse gezien als kwaliteiten
ma mere voye van Perrault 1628 1703 adventures in wonderland schreef wat tsjip
letteren 7 1 5 maar het uiteindelijk toch redt editie zonder de tekst ik vroeg hun of
de nieuwe kleren van de keizer ze bekijk deze illustraties misschien inspireerden
veel kunstenaars om te heb je wel eens sprookjes van ander tekenen en te
schilderen en het is de sen voorgelezen gekregen bij welk moeite waard daarvan
een verzameling sprookje denk je dat deze illustraties aan te leggen om leerlingen
te laten passen en welk van de twee laat je zien hoe verschillende kunstenaars op
dat het beste zien in feite kun je bij telkens andere wijze de sprookjes de eerste il-
lustratie van alles verstonen bedenken zelfs een eigen sprookje in een les neder-
lands liet ik leerlingen ook die opdracht zou je kunnen van de vijfde klas vwo de il-
lustraties geven na op de criteria van het van Hans Tegner op verschillende begin
van dit artikel gewezen te manieren vergelijken met de tekst hebben bij de tweede
illustratie illustraties en tekst zijn te vinden in de gaat het al wat meer de richting
uit mooie oude vertaling van Martha van we zien een kostbaarheid onder een ee-
den van vloten herhaaldelijk stolp dat het een erwt is begrijp je herdrukt in de pris-
mareeks van het pas na het lezen van het verhaal spectrum het ligt voor de hand
om meestal leggen andere illustratoren de prinses op hij in 1865 publiceerde
gevolgd door uit de verzameling de meest bekende van andersen de prinses te
rusten de erwt through the looking glass in 1872 met sprookjes te kiezen die
hebben het op een stapel van twintig matrassen de beroemd geworden illustraties
van meeste effect gehad in de en twintig bedden van eiderdons John Tenniel die il-
lustraties sturen wereldliteratuur en als je leerlingen Tegner deed dat niet als de
leer natuurlijk het begrip van de lezer wilt laten proeven van die literatuur lingen
hun reacties bij de illustraties zoals ze dat ook doen in de uitgave die moet je selec-
teren uit deel i ik ga hebben gelezen krijgen ze het het spectrum uitbracht van an-
dersens gewoon uit van de Prisma's die zijn verhaal inclusief de illustraties en
sprookjes het gemakkelijkst bereikbaar zou ik uiteraard strepen zij dan de pas-
sages wij kennen Hans Christian Andersen dan selecteren de nachtegaal de aan
waar de tekeningen op slaan en uitsluitend als sprookjesschrijver maar prinses op
de erwt de vuurslag de ik vraag hen waarom Tegniers hij begon als schrijver van
toneel sneeuwkoninkin het kleine meisje met de illustraties humoristisch zijn te
stukken en als dichter vanaf 1835 zwavelstokken en het lelijke jonge eendje noe-
men en of ze iets toevoegen aan hij was in 1805 geboren schreef hij uit deel ii zijn
het de varkenshoeder het geheel sprookjes en ze werden verzameld in kleine yx-
aus en grote klaus de nieuwe 2 is dat laatste bij de prinses op de erwt de bundel
sprookjes en verhalen 1870 kleren van de keizer en de kleine in bescheiden mate
het geval heel 1874 in totaal waren het er 156 en zeemeermin alles bijeen 10 van
de 47 nadrukkelijk voegt Tegner iets toe aanvankelijk vertelde de schrijver ze hier
gegeven sprookjes van de tien aan de nieuwe kleren van de keizer als een soort
dankbetuiging voor de kan er een gelezen worden als een ik gaf hier de leerlingen
meteen het gastvrijheid aan de kinderen van de novelle dat is de sneeuwkoninkin
uit hele verhaal in kopie pp 129 134 en families bij wie hij te gast was die het oog-
punt van intertextualiteit een liet hen dus ook kijken naar de waren voor een deel
gebaseerd op oude heel interessant sprookje omdat Cees illustraties bij de nieuwe

kleren van de deense volksprookjes die hij van zijn nooteboom er zijn roman in nederland keizer tegner koos in het algemeen grootmoeder had gehoord op baseerde zie elders in dit nummer voor de kleinere sprookjes het begin andersen was een groot observator en en het einde zijn tekeningen gaan dat maakt zijn sprookjes zo menselijk opdrachten bij illustratie en tekst vaak uit van de aanvangszin en de hij wilde al vertellende ook iets klassikale opdrachten die ik gaf waren afloop maar het leuke is dat hij aan zeggen de nachtegaal over een de volgende dit sprookje van andersen iets schitterende fluitende nachtegaal die 1 de leerlingen kregen eerst een kopie toevoegt waarvoor hij natuurlijk de het tijdelijk in de waardering van van de twee illustraties bij het drie gegevens wel in de tekst zelf vindt de koning en zijn hofhouding af moet bladzijden tellende sprookje de maar wat de illustratie voorstelt staat leggen tegen een kunstnachtegal prinses op de erwt uit de prisma er niet in de twee kleermakers die tsjip letteren 7 1 de hele kluit beduveld hebben enige voor de hand liggende nieuwe taal bestaande uit beelden die verlaten als het sprookje uit is zeer narratologische verschillen de sfeer van het betreffende sprookje tevreden het paleis van de keizer waar ik de leerlingen en passant op wil oproepen bij ons is het jeugdtheater hun list is geslaagd om de leer wijzen is het grote verschil tussen de mede dankzij teater te neeter sterk lingen dit bijzondere van de illustra wijze waarop de beeldende kunst de ontwikkeld volwassen spelers blijken tie te laten ontdekken vraag ik hun sprookjes werkelijkheid representeert in staat kinderen erg goed te boeien naar de samenhang tussen tekst en en hoe de sprookjesschrijver dat doet met bewerkingen van mythologische illustraties een en ander kan de op de tekening het beeld geeft de werke en sprookjesachtige verhalen met een maat zijn naar verhalen waarin beeld lijkheid direct weer maar blijft beperkt accent op de mythe dat wel maar juist en tekst elkaar voortdurend aan tot het moment wil je het schilderij in die beeldentaal komen mythe en vullen marten toonders bommel een verhaal laten vertellen dan moet je sprookje overeen omdat ze dit ook boeken zijn daar voorbeelden van gaan fantaseren dan geef je het land doen in de orale of geschreven 3 een typische vervolgoopdracht voor schap of de personages in het interieur verhaaltrant zelfstandig werken zou zijn stel aan een verleden en een toekomst zoals ze de hand van deze tien sprookjes vast die in een roman verhaal gedicht in mondeling schriftelijk mondeling voor welke thema s andersen een zekere zin altijd hebben bij theater in een recent artikel heeft de neder voorkeur had wat is in deze ver gaat dat op een specifieke manier daar landse cultuurwetenschapper gerard halen fantasie wat werkelijkheid volgen wij als kijker die ontwikkeling rooijackers beschreven hoezeer de welke van de sprookjes hebben een van verleden naar toekomst in het opvatting dat de orale literatuur is zogenaamde moraal en waaruit heden stap voor stap scene voor voorafgegaan aan de geschreven lite bestaat deze dan scene daarentegen is de verteltrant ratuur aanvulling verdient met twee van het sprookje juist doorgaans niet factoren ten eerste dat geschreven scenisch zoals het theater en de beel verhalen op hun beurt orale vertellers dende kunst een scene maar lineair zijn gaan beïnvloeden bijvoorbeeld en in heel wat passages panoramisch shakespeares midsummernightsdream wat deze narratologische principes van naverteld door een verhalenverteller op de verschillende kunstgen-

res voor de markt in een engels dorp maar dat toneel tv of filmbewerking van het zij beide ook vaak in wisselwerking sprookje betekenen is onderzocht door verkeerden met de beeldcultuur marion jerrendorf grimm s marchen rooij akkers ziet mondelinge schrift in medien diss tuubingen 1985 zij lijke en beelduitingen als een culturele ging na hoe in de praktijk van de drieenheid duitstalige televisie de sprookjes van grimm werden bewerkt en ze con hij zegt ook het beeld heeft een cludeerde t is een grote mislukking vertellende maker die met zijn beeld en dat is ook wel te begrijpen door naar iets anders verwijst en het is een gaans probeerden scenarioschrijvers groeiend gezelschap geleerden dat zich de beperkte dialogen in de sprook interesseert voor wat door een zweed jes op te blazen tot hele teksten waarin se etnoloog is genoemd bildlore ook verhalende tekst was opgenomen afgeleid van het woord folklore de en daarmee bleef er van de sfeer van interesse van deze mensen is hoe het het sprookje niets over beeldproduct etnologisch geduid moet jerrendorf heeft een aantal nogal worden met andere woorden waarom zwaarwichtig geformuleerde con mensen bepaalde schilderijen op een clusies maar de essentie daarvan is kabinetkast aanbrachten en hoe de dat je sprookjes alleen kunt bewerken eigenaars van die kabinetkast in de voor televisie als je als televisiemaker loop der jaren die schildering gingen de nieuwe kleren van leert van wat al in het jeugdtheater is lezen anders gezegd hoe ze dat soort de keizer bereikt de ontwikkeling van een werk recipieerden tsji p lettere n 7 1 het is gek dat er zo weinig aandacht is geschonken aan dit soort beeldentaal omdat de oudste alfabetten altijd pictogrammen waren en door de jaren schrijvers en tekenaars het leuk vonden om zulke alfabetten te maken a is een aapje dat trekt aan zijn staart b is een als een niet hele maal willekeurig voorbeeld noem ik het a b c boek van andersen in de prisma editie van zijn sprookjes deel i p 128 waarin het oude abc boek niets moet hebben van het nieuwe dat een man juist heeft opgeschreven maar dat nog niet gedrukt is rooijakkers geeft typerende voorbeelden uit de vroomheidscultuur vanaf de middeleeuwen in getijdenboeken met illustraties tot in de negentiende eeuw bij gelegenheid van begrafenissen en dergelijke maar ook trof ik in zijn interessante stuk kopieen van cents prenten aan en daar gaat het mij in dit sprookjesessay om een navertelling van klein duimpje waarbij beeld en tekst samen het verhaal vertellen de versie van perrault was heel geliefd met name nadat in 1754 de neder landse vertaling van les contes de ma mere l oye verschenen was het is mooi dat klein duimpje zijn familie uit de nesten kan halen wanneer hij op het twaalfde en laatste plaatje van de centsprent thuiskomt met de laarzen en kostbaarheden van de reus aan wiens greep hij en de andere kinderen klein duimkens leven zijn o n t k o m e n kinderprent met sjablonen gekleurd in rood geel en groen omstreeks 1865 klein duimpje naar zijn wensch beladen kan ouders huisgezin verzaden dat hij thans uitgehonderd ziet de deugd vergeet zijne ouders niet deze centsprent is volgens rooij akkers een typisch voorbeeld van beeldlore en schriftcultuur waarbij dan oraliteit een ondergeschikte rol gespeeld kan hebben omdat de gebruikers van de centsprent de twaalf strofen van het gedicht voorlazen met verwijzing naar o tsjip letteren 7 1 de twaalf prentjes van de prent of een deventer klein duimpje en een en na een tijdje begon de koe te misschien zelfs de strofen lieten voor opdracht voor het studiehuis bulken daarna

te schijten te schijten wat ze waren en zelf het verhaal in dit kader wil ik aandacht schenken als tien reigers en daar kwam klein bedachten bij de plaatjes aan de versie van klein duimpje die duimpje aan van top tot teen onder de veel meer vanuit het beeld alleen dus in de verzameling nederlandse volks drek daar kwam moeder de gans niet aan te sprookjes van tjaard w r de haan dat er in deze versie van het sprookje pas is een versie van klein duimpje prismaboek 1977 te vinden is de nog het nodige te spoelen en te kuisen via mondelinge overlevering die zich haan nam de versie op geschreven valt laat ik daar maar hoe anders een uitkristalliseerde in een belgische door de deventer auteur herman sprookje kan worden ook al heeft het kinderprent hier overgenomen uit korteling waarvan de haan zegt dat dezelfde titel is uit het vorenstaande rooijackers studie die versie staat deze versie niet alleen in salland maar wel duidelijk geworden welnu in kringen van folk of beeldloristen ook in vlaanderen eemsland en oost leerlingen verschillende versies van bekend als het type at 700 taks of friesland een geliefd verhaal is eenzelfde sprookje laten opzoeken en the supernatural tom thumb korteling deed al in 1954 wat later ook vergelijken ook dat lijkt mij op grond rooijackers hierin wordt klein hans sleutelaar en eelke de jong in van wat ik hier schreef alleszins de duimpje geboren uit een kool het hun sprookjes van de lage landen zou moeite waard voorbereidend manneke wordt liefdevol gewiegd in den doen hij plaatste het sprookje in wetenschappelijk onderzoek zo heet een klomp maar hij wil desondanks op een eigen deventer context die laat dat toch m school en thuis niet deugen hij wordt ik hier voor wat ze is maar het komt als koewachter ingeslikt door een rund erop neer dat klein duimpje spelen maar komt door de ingewanden bij een derwijs in een kruiwagen met suiker literatuur gerard rooijackers beeldlore slager weer levend naar buiten om bietenloof voor een zieke koe wegzakt tussen oraliteit en verschriftelijking een vervolgens allerlei kattedwaad onder en in de koeienmaag verdwijnt groot culturele drieenheid in de vroegmoderne meer als touwslagersknecht uit te verdriet bij de ouders als de kleine nederlanden in theo bijvoet e a bladeren halen hij ontsnapt aan een door hem zoek blijkt ik citeer een stukje in andermans hoofd over lezers en leescultuur bestolen bedelaar door zich in een maar ineens hoorde de moeder heel sun nijmegen 1996 pp 126 163 molspijp te verstoppen maar boontje zachtjes het pieperige stemmetje van komt uiteindelijk om zijn loontje klein duimpje wanneer hij uit een fruitboom valt ik zitte hier werm steelt fruit dat hem in de oogen blinkt in de ku zien derm maar valt in t water en verdrinkt ze wisten niet wat ze hoorden ze rooyackers toont aan dat in belgie met keken elkaar beteuterd aan maar name in de negentiende eeuw einde mijn kereltje kruip er dan uit riep de loos veel drukken van deze versie van moeder klein duimpje zijn verschenen en nu en weer hoorden ze een zacht is het interessante dat deze prenten stemmetje allemaal exact dezelfde motieven en kroep k r van veuren uut den bitte opbouw vertonen maar dat de mensen mien die klein duimpje vertelden en van en kroep k r van achteren uut dan die verhalen zijn er vele opgetekend beskitte mien dat dikwijls heel verschillend deden ze waren er ontdaan van sjeekes anders gezegd de vastlegging van het sjeekes wat te doen wat te doen sprookje in centsprenten betekende in moeder wou de koe al slachten maar zekere zin een verstenning van het vader zei om de blikskater niet hij verhaal van klein duimpje in vlaan

wist wat beters als de weerlicht ging deren maar intussen ging de monde hij naar
dul de apotheker op de linge overdracht in allerlei varianten nieuwe markt en
kocht een fles gewoon door wonderolie daar schonk hij de koe een allemogende
grote klok van in de hals tsjip lettere n 7 1